

BANK DEPOZIT OPERATSIYALARI HISOBINI YURITISHNING KONSEPTUAL ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH.

Axmedova Nazira Normurodovna

*O'zbekiston Respublikasi Bank-Moliya Akademiyasi,
magistratura tinglovchisi*

Annotatsiya. *Ushbu maqolada tijorat banklarida bank depozitlari tarkibi, tijorat banklarida depozit hisoblarining mavjud muammolari, bank depozitlari hisobini takomillashtirish yo'llari va zarurligi, Evropa tijorat banklarining depozit operatsiyalari hisobi bo'yicha tajribasining O'zbekiston bank tizimida depozit hisobini takomillashtirish uchun muhim tomonlariga doir bir qator tahliliy ma'lumotlar keltirib o'tilgan.*

Kalit so'zlar: *bank depozitlari, moliyaviy barqarorlik, samaradorlik, moliyaviy resurslar, likvidlilik, IT infratuzilmasi, marketing strategiyalari, mijozlar bazasi.*

Kirish

Bank depozitlari tijorat banklarining asosiy moliyaviy resurslarini tashkil qiladi. Depozitlar nafaqat banklarning likvidligini ta'minlaydi, balki ularning kreditlash faoliyatini ham belgilaydi. Shu sababli, bank depozitlari hisobini takomillashtirishning konseptual asoslarini ishlab chiqish moliyaviy barqarorlik va samaradorlikni oshirishda muhim ahamiyatga ega.

Depozitlar bu bank mijozlari tomonidan ma'lum muddatga va shartlarda bankka qo'yilgan mablag'lardir. Ular bankning asosiy moliyaviy resurslarini tashkil qiladi va turli ko'rinishlarda bo'lishi mumkin: muddatli depozitlar, talabnoma depozitlar, jamg'arma depozitlar va boshqalar.

Depozitlar banklar uchun quyidagi jihatlarda muhim:

Likvidlikni ta'minlash: Depozitlar bankning likvidlik darajasini oshiradi.

Kreditlash imkoniyatlarini kengaytirish: Depozit mablag'lari kreditlash uchun asosiy manba hisoblanadi.

Barqarorlik: Depozitlarning ko'pligi bankning moliyaviy barqarorligini ta'minlaydi.

Hozirgi kunda tijorat banklarida depozit hisoblari ko'plab muammolar bilan yuzma-yuz kelmoqda:

Hisob yuritishdagi qiyinchiliklar: Depozitlar bo'yicha aniq va to'g'ri hisob-kitob yuritish qiyin bo'lishi mumkin.

Mijozlarga xizmat ko'rsatish sifatining pastligi: Depozit hisoblarining murakkabligi mijozlarga xizmat ko'rsatish sifatini pasaytiradi.

Moliyaviy nazoratning sustligi: Depozit hisoblaridagi kamchiliklar moliyaviy nazoratni qiyinlashtiradi.

Bank depozitlari hisobini takomillashtirish quyidagi sabablarga ko'ra zarur:

Moliyaviy hisobotlarning
aniq va ishonchli bo'lishini
ta'minlash.

Bankning moliyaviy
barqarorligi va
ishonchligini oshirish.

Mijozlarga xizmat ko'rsatish
sifatini yaxshilash.

Bankning umumiy
samaradorligini oshirish.

Depozitlar hisobini takomillashtirishning konseptual asoslari uchun quyidagilar muhim deb hisoblaymiz.

Texnologik yechimlar

Avtomatlashtirish va raqamlashtirish: Depozitlar hisobini avtomatlashtirish orqali hisob-kitoblarni tez va aniq amalga oshirish mumkin.

Bank IT infratuzilmasini rivojlantirish: Zamonaviy dasturiy ta'minot va tizimlardan foydalanish depozitlar hisobini yaxshilaydi.

Tashkiliy chora-tadbirlar

Malakali kadrlarni tayyorlash: Depozit hisoblari bilan shug'ullanuvchi xodimlarni malakasini oshirish.

Ichki nazorat va audit: Depozit hisoblarining to'g'ri yuritilishini ta'minlash uchun ichki nazorat va auditni kuchaytirish.

Yangi mahsulotlar va xizmatlar

Mijozlarga moslashuvchan depozit mahsulotlarini taklif qilish: Mijozlar ehtiyojlariga mos depozit mahsulotlari yaratish.

Mijozlarni jalb qilish strategiyalari: Depozitlarni jalb qilish uchun samarali marketing strategiyalarini ishlab chiqish.

Depozitlar hisobini takomillashtirish tijorat banklarining moliyaviy barqarorligi va samaradorligini oshirishda muhim ahamiyatga ega. Bu maqsadga erishish uchun texnologik yechimlardan foydalanish, malakali kadrlarni tayyorlash, ichki nazoratni kuchaytirish va mijozlarga mos mahsulotlar yaratish zarur. Shu orqali banklar o'z mijozlariga yanada sifatli xizmat ko'rsatib, moliyaviy barqarorlikni ta'minlay oladilar.

Xulosa o'rnida shuni aytish mumkinki, bank depozit operatsiyalari hisobini takomillashtirish banklarning moliyaviy barqarorligi va samaradorligini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Evropa tijorat banklari bu borada keng qamrovli tajribaga ega bo'lib, ularning muvaffaqiyatli amaliyotlari va innovatsion yondashuvlarini o'rganish

orqali o'z bank tizimimizni rivojlantirish mumkin. Ushbu maqolada Evropa tijorat banklarining depozit operatsiyalari hisobi bo'yicha ilg'or tajribalari tahlil qilinadi va ularning mamlakatimiz bank tizimiga tatbiq etish imkoniyatlari ko'rib chiqiladi.

Evropa tijorat banklarida depozit operatsiyalari hisobi. Evropa tijorat banklari depozit operatsiyalarini hisobga olishda yuqori darajadagi avtomatlashtirish va raqamlashtirish darajasiga ega. Ular mijozlarga keng qamrovli va moslashuvchan depozit mahsulotlarini taklif etadi, bu esa banklarning mijozlar bazasini kengaytirishga yordam beradi.

Evropa banklari texnologik innovatsiyalar orqali depozit operatsiyalari hisobi samaradorligini oshiradi:

Blokcheyn texnologiyasi: Blokcheyn texnologiyasi orqali depozit operatsiyalarining xavfsizligi va shaffofligini oshirish.

Sun'iy intellekt va big data: Sun'iy intellekt va katta ma'lumotlar yordamida mijoz ehtiyojlarini aniqlash va depozit mahsulotlarini shaxsiylashtirish.

Evropa tijorat banklarining muvaffaqiyatli amaliyotlari. Raiffeisen Bank International tajribasi. Raiffeisen Bank International o'z depozit operatsiyalari hisobi tizimini avtomatlashtirish orqali katta yutuqlarga erishdi. Ular mijozlarga qulay va tezkor xizmat ko'rsatishni ta'minlash uchun zamonaviy dasturiy ta'minot va texnologiyalarni joriy etdi.

Deutsche Bank tajribasi. Deutsche Bank mijozlarga innovatsion depozit mahsulotlari taklif etish orqali ularning ishonchini qozondi. Bankning IT infratuzilmasini rivojlantirish orqali depozit operatsiyalari hisobi jarayonlarini optimallashtirdi.

Evropa tajribasini O'zbekiston bank tizimiga tatbiq etish. Texnologik yechimlar. Evropa tajribasidan kelib chiqib, O'zbekiston bank tizimida depozit operatsiyalari hisobi uchun quyidagi texnologik yechimlarni joriy etish mumkin:

Avtomatlashtirilgan hisob tizimlari: Depozit operatsiyalarini avtomatlashtirish orqali hisobotlarni tez va aniq yuritish. **Mobil banking:** Mijozlarga mobil ilovalar orqali depozit operatsiyalarini amalga oshirish imkoniyatini yaratish.

Tashkiliy chora-tadbirlar. Kadrlarni malakasini oshirish: Evropa banklarining muvaffaqiyatli tajribasidan foydalanib, xodimlarni zamonaviy texnologiyalar va innovatsiyalar bo'yicha o'qitish. **Ichki nazoratni kuchaytirish:** Depozit operatsiyalarining to'g'ri yuritilishini ta'minlash uchun ichki nazorat va audit tizimini mustahkamlash.

Mijozlarga xizmat ko'rsatish sifatini oshirish. Moslashuvchan depozit mahsulotlari: Mijozlar ehtiyojlariga mos depozit mahsulotlarini ishlab chiqish va taklif etish. **Marketing strategiyalari:** Depozitlarni jalb qilish uchun samarali marketing strategiyalarini ishlab chiqish va amalga oshirish.

Xulosa va tavsiyalar. Evropa tijorat banklarining depozit operatsiyalari hisobi bo'yicha tajribasi O'zbekiston bank tizimida depozit hisobini takomillashtirish uchun

muhim manba hisoblanadi. Texnologik innovatsiyalar, malakali kadrlar tayyorlash va mijozlarga sifatli xizmat ko'rsatishni ta'minlash orqali banklarimizning moliyaviy barqarorligi va samaradorligini oshirish mumkin. Evropa tajribasini o'rganish va tatbiq etish orqali tijorat banklarimizni yanada rivojlantirishga erishamiz.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Halimovich K. N. ADVANTAGES OF TAX CREDITS IN INCREASING THE PROFITABILITY OF COMMERCIAL BANKS //IMRAS. – 2023. – T. 6. – №. 6. – С. 229-234.
2. Halimovich K. N. DIGITAL BANKS ARE AN ENGINE IN THE DEVELOPMENT OF THE COUNTRY'S ECONOMY //INTERNATIONAL SCIENTIFIC RESEARCH CONFERENCE. – 2023. – T. 2. – №. 18. – С. 82-85.
3. Halimovich K. N. ADVANTAGES OF TAX CREDITS IN INCREASING THE PROFITABILITY OF COMMERCIAL BANKS //IMRAS. – 2023. – T. 6. – №. 6. – С. 229-234.
4. Halimovich Q. N. Importance of Innovative Activities in Banks //EUROPEAN JOURNAL OF BUSINESS STARTUPS AND OPEN SOCIETY. – 2022. – T. 2. – №. 11. – С. 37-40.
5. Исомов Б. С., Кулиев Н. Х. Инвестиции в условиях рыночных отношений //Вестник науки и образования. – 2021. – №. 6-2 (109). – С. 22-24.
6. ИСОМОВ Б. С., КУЛИЕВ Н. Х. ВЕСТНИК НАУКИ И ОБРАЗОВАНИЯ //ВЕСТНИК НАУКИ И ОБРАЗОВАНИЯ Учредители: Олимп. – С. 22-24.
7. Кулиев Н. Х. Совершенствование системы планирования производственно-технической базы жилищного строительства. – 1984.
8. Rajabova, M. (2023). FEATURES OF COMMERCIAL BANKS IN ENSURING THE ECONOMIC GROWTH OF THE COUNTRY. *ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. Uz)*, 36(36). извлечено от https://journal.buxdu.uz/index.php/journals_buxdu/article/view/10132
9. Rajabova M. WAYS TO ATTRACT FOREIGN INVESTMENT IN THE REGIONAL ECONOMY //ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz). – 2023. – Т. 36. – №. 36.
10. Azimov O. CREATING A FAVORABLE INVESTMENT ENVIRONMENT FOR ATTRACTING FOREIGN INVESTMENTS INTO ECONOMIC SECTORS //ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz). – 2023. – Т. 32. – №. 32.